

Мирослав Лајчак, високи представник/специјални представник ЕУ у БиХ: “Прича о референдуму је противуставна”

Глас Српске: Косово је једнострано самопрогласило независност. Какве посљедице ће имати по БиХ?

Мирослав Лајчак: Било је јасно да ће проглашење независности имати психолошки утицај на читав регион. Но, поновићу: ова декларација нема никакве директне везе са Босном и Херцеговином, то су два потпуно одвојена питања. Категорички одбацујем било какав покушај вјештачког повезивања Косова и БиХ.

Очекујем и од домаћих политичких лидера да се уздрже од прављења било каквих паралела те да своје активности усмјере на оно што су приоритети БиХ, наравно, уз пуно поштивање Устава ове земље и Мировног споразума. БиХ није и не може бити талац Косова.

Било какви инциденти, чак и мањи, били би контрапродуктивни. Очекујем од полиције да држи под контролом безбједносну ситуацију, а од политичара да раде на одржавању мирног стања.

Глас Српске: На посебној сједници Народне скупштине РС, која ће бити одржана у четвртак, посланици ће се одредити према једнострано самопроглашеној независности Космета и усвојити

Декларацију о стабилности и трајности РС. Како гледате на тај чин?

Мирослав Лајчак: Скупштина има право на расправу, али не би се требала упуштати у неке политичке авантуре изван оквира Мировног споразума, Устава ове државе и Устава Републике Српске. Босна и Херцеговина је међународно призната суверена држава и њен територијални интегритет је загарантован Дејтонским мировним споразумом. Устав Босне и Херцеговине каже да је БиХ држава која се састоји од два ентитета те да су у њој Срби, Бошњаци и Хрвати конститутивни народи.

Глас Српске: Српски покрет невладиних асоцијација СПОНА тражи да републички Парламент прогласи независност, а ако се то не деси, најављује организовање референдума позивајући се на Повељу УН-а и Устав Српске. Ваш коментар.

Мирослав Лајчак: Устав БиХ не предвиђа могућност референдума и било каква прича о томе је једноставно контрапродуктивна. Неодговорни појединци покушавају да повежу Косово и Босну и Херцеговину. Одбацујем такве позиве. Босна и Херцеговина није отворено питање и очекујем од водећих политичких лидера и Народне скупштине Републике Српске да раде и дјелују на начин који је у складу са Уставом и Дејтонским мировним споразумом. Позивање на повељу Уједињених нација нема упоришта: право на самоопредјелење не значи право на отцјепљење, како то неки желе да тумаче.

Глас Српске: Према најавама из РС, у разговорима о будућим промјенама Устава БиХ неће се одустати од права на самоопредјелење народа у БиХ. Како гледате на то?

Мирослав Лајчак: Уставне промјене, за које се сви слажу да су неопходне Босни и Херцеговини, морају бити плод компромиса свих страна и нико неће моћи да оствари своје максималистичке циљеве. У Сироком Бријегу је било договорено да се питање уставне реформе остави по страни док се не потпише Споразум о стабилизацији и придруживању са Европском унијом. Мислим да је

ова одлука исправна. Наш приоритет сада мора да буде потписивање Споразума о стабилизацији и придруживању.

Глас Српске: Како коментаришете чињеницу да институције БиХ не посједују оригинал Дејтонског мировног споразума.

Мирослав Лајчак: Не желим да нагађам гдје би се могао налазити босанскохерцеговачки примјерак Мировног споразума. Оригинал постоји у Паризу, гдје је Споразум званично потписан у децембру 1995. године, а текст вјеран оригиналу се налази на ОХР-овој веб страници.

Да подсјетим на једну чињеницу; сва конфузија се могла избјећи да је Предсједништво БиХ дало да се уради превод Даутонског мировног споразума, у складу са критеријима наведеним у Споразуму за утврђивање текстова Анекса на Опћи оквирни споразум за мир у БиХ, на босанском, хрватском и српском језику. У протеклих десетак година, ОХР је стално ургирао да Предсједништво БиХ испуни своје дужности у том погледу, али то је било узалудно. Овом приликом поново позивам Предсједништво БиХ да испоштује своје обавезе по овом питању.

Глас Српске: Да ли сте уочили разлике између верзије Дејтонског мировног споразума на сајту ОХР-а и његовог оригинала о чему се прича у последње вријеме?

Мирослав Лајчак: Прије свега, није ријеч ни о каквој завјери, како је сугерисано протеклих дана у медијима. Ријеч је о техничкој промјени. У члану којим се регулише питање које одлуке Предсједништво БиХ усваја консензусом, грешком је направљена референца на члан који се бави надлежностима институција БиХ.

Глас Српске: Породице заробљених и погинулих бораца и несталих цивила РС оптужују ОХР да његови представници никада нису са њима разговарали, док су с друге стране примали слична удружења из Федерације БиХ.

Мирослав Лајчак: То напосто није тачно. ОХР је увијек подржавао активности таквих удружења и њихово право да дођу до

истине о својим најмилијим. Сматрамо да се до истине мора доћи. То је од кључне важности за процес помирења који је неопходан Босни и Херцеговини. Правда мора бити задовољена, а кривци кажњени по заслуги. Тринаест година након рата, прошлост не смије бити препрека на путу ка будућности. ОХР је прошле седмице јасно ставио до знања да ће наставити ургирати код Владе Федерације да раде на provedби одлука Дома за људска права у вези са несталим особама.

Глас Српске: Лидер СДА Сулејман Тихић је одустао од Мостарске декларације и реформе полиције упркос обећању датом ЕУ и Олију Рену. Да ли треба да сноси посљедице?

Мирослав Лајчак: Јасно је да је СДА промијенила свој став и одлучила да иступи из процеса на који су се обавезали у Мостару и Лакташима.

Оно што је важно јесте да Босна и Херцеговина испуни своје обавезе и спроведе реформе које су неопходне за потписивање Споразума о стабилизацији и придруживању и надам се да ће разумијевање за пут БиХ ка Европској унији бити показано и у Парламенту.

СДА има право на свој став, али нема право блокирати преостале странке у својој намјери да окончају ово питање. У супротном, највећа посљедица јесте успоравање БиХ на њеном путу ка Европској унији и потписивању Споразума о стабилизацији и придруживању, а то ће осјетити сви грађани. Примјетио сам да су закони о реформи полиције прошли прву степену неопходну за усвајање у парламенту. То је демократија на дјелу. Радујем се њиховом даљњем усвајању.

Глас Српске: Савјет за имплементацију мира на сједници 27. и 28. фебруара ће расправљати о судбини ОХР-а у БиХ. Сматрате ли да би ОХР требао да напусти БиХ након потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању. И о чему ће још бити ријечи на поменутој сједници?

Мирослав Лајчак: У овом тренутку могу вам само рећи да ће Савјет за имплементацију мира разматрати свеукупну ситуацију у

БиХ. Не бих да спекулирам о закључцима, сачекајмо још неколико дана док се сједница не одржи.